

Також все більш важливого значення набувають лекції. На всіх лекціях лектор звертає увагу на проблемні питання (наприклад прогалини в законодавстві, або суперечність одного закону іншому). Ці питання включаються до білетів, і, якщо студент не відвідував лекції, він елементарно не зможе набрати максимальну кількість балів. Відповідаючи на такі питання, студент має обґрунтувати свою відповідь, крім того, він не знайде такої відповіді в шпаргалках чи підручниках.

*Н. В. Чубур, канд. пед. наук, старш. викл.,
кафедра політології та соціології*

РОЛЬ САМОСТІЙНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ЦИКЛУ

Найближчі організаційні напрями розвитку системи освіти України синхронізуються з положеннями так званого Болонського процесу, під знаком якого вже понад вісім років живе європейський освітній простір. Згідно з положеннями цього процесу студент переходить з об'єкта педагогічного процесу до його суб'єкта, що вимагає перегляду, обґрунтування і практичного впровадження нових принципів організації навчального процесу, зокрема розробки нових підходів у методиці планування самостійної роботи.

Самостійна робота, як відомо, є однією з організаційних форм навчання поряд з лекціями, практичними заняттями, науково-дослідною діяльністю. У традиційній системі навчання її обсяг становив не менше 1/3 і не більше 2/3 загального часу, що було відведено на вивчення певної навчальної дисципліни. З переходом до кредитно-модульної системи організації навчального процесу обсяг самостійної роботи становить 50—60 % навчального часу [1].

Самостійна робота студентів під час вивчення дисциплін суспільно-політичного циклу включає дослідницьку діяльність у структуру своїх організаційних форм. Такий рівень розгортання самостійної роботи дозволяє науковцям стверджувати про наявність «самостійної дослідницької роботи», «самостійної роботи пошукового характеру». Поряд з цим, самостійна робота не завжди є дослідницькою (наприклад, на рівні репродуктивних або

реконструктивно-варіативних завдань з політології чи соціології). Дослідницька діяльність інкорпорує власні елементи до структури самостійної роботи (у вигляді окремих етапів цієї діяльності або комплексів пошукових дій), наприклад опрацювання літератури, комплектування бібліографії тощо. При цьому дослідницька діяльність не завжди є самостійною: на підготовчому етапі (обговорення актуальності проблеми, вибір теми дослідження тощо) вона здійснюється студентом переважно під керівництвом викладача. Дослідницька діяльність також може розгортатися у вигляді колективної роботи (наприклад, у межах проблемної групи чи гуртка), тобто не бути «абсолютно самостійною».

У своїй практичній реалізації на заняттях з дисциплін суспільно-політичного циклу, самостійно-дослідницька діяльність студентів передбачає низку етапів: пофазове оволодіння компонентами цієї діяльності у навчально-виховному процесі (препаративна, модифікаційна та креативна фази); використання всього потенціалу навчальної дисципліни, підготовки кваліфікаційних наукових робіт; впровадження педагогічних стратегій, котрі охоплюють навчальний матеріал кількох змістовних модулів і передбачають багатоаспектне вивчення певної проблеми, поступове ускладнення наукових знань дослідження [2].

Отже, роль самостійно-дослідницької діяльності під час вивчення дисциплін суспільно-політичного циклу полягає в тому, що вона дозволяє студентам розкрити свій інтелектуально-творчий потенціал, забезпечує потужне інформаційне підґрунтя з широкого кола проблемних питань, активізує процес самореалізації особистості студента як професіонала-дослідника.

Перспективи подальшого дослідження цієї проблеми розглядаються у розкритті системи організації самостійно-дослідницької діяльності з огляду на специфіку дисциплін суспільно-політичного циклу, визначення її впливу на формування майбутнього фахівця.

Література

1. Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубіянко В. В., Бабин І. І. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали травень-грудень 2004 р.) / За ред. В. Г. Кременя. — К. — Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004. — Ч. 2. — 202 с.
2. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник / За ред. О. Г. Мороза. — К.: КДПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. — 337 с.